

Koordinator: Emily Halvorsen
+47 468 50 786
rogaland@fnf-nett.no
www.fnf-nett.no/rogaland
Gamle Jåttåvågen 67, 4020 Stavanger
Org.nr. 998 129 028

Stavanger kommune
Bymiljø og utbygging
postmottak.bmu@stavanger.kommune.no

Stavanger, 18. desember, 2016

Innspill til planprogram for klima- og miljøplan for Stavanger 2017 - 2030

Forum for Natur og Friluftsliv i Stavanger (FNF) er et nettverksforum for flere frivillige lag og foreninger med tilhold og medlemskap i Stavangerområdet. Organisasjonene er opptatt av å ha en klimavennlig og sunn by og vil gjerne bidra til at vi når kommunens ambisiøse mål.

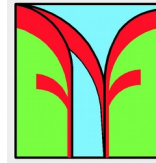
Siden 2010 og start for forrige planperiode, har vi opplevd en markant holdningsendring blant folk flest. Kommunen går foran med bla. sykkelsatsing og områdeplaner der en prøver å ta høyde for klimatilpassing og beskytte naturverdier på en helt ny måte. Allikevel ser vi at betydningen av de grønne områdene blir undervurdert og underkommunisert i de fleste planene inkl. i gjeldende klima- og miljøplan samt nytt planprogram. I denne høringsuttalelsen adresserer vi de lokale grøntområdene som aktive, positive og rimelige redskap for godt klima, miljø og livskvalitet men med egenverdi langt utover planens rammer.

Naturen og grønne områder har en nøkkelrolle – store og små, offentlige og private..

Vi mener at naturens rolle må fremheves som et eget tema først i planprogrammet og deretter tas inn i de aktuelle kapitlene, helst også som en egen 'temaboks' der en viser kompleksiteten og samspillet på tvers av klima og miljø av alle store og små grøntområder og vannforekomster. Vi begrenser storparten av vårt innspill her til tema og stikkord som vi mener bør utdypes både i denne planen og gi føring for en enda grundigere behandling i kommende KDP for blå-grønn struktur. Men først vil vi gjerne kommentere føringer og sammenheng med andre planer.

I planprogrammet beskrives planen som en 'paraply'. Vi mener at klima- og miljøfokus bør i likhet med folkehelsearbeidet gå som en rød tråd gjennom all planlegging i Stavanger kommune. Planen bør gi føringer for hvordan områder planlegges ikke bare mht. samferdsel og bygg men også i blå-grønn struktur der bla. overflatevann får en mye mer fremtredende rolle enn før. I planprogrammet nevnes internasjonale avtaler inkl. EU direktiv og samspill med andre planer. En av de som har størst konsekvens for å nå klimamål og for klimatilpassing er oppfølging av EUs vanndirektiv og den norske

***FNF er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner på fylkesnivå. I Rogaland representerer organisasjonene ca. 55 000 medlemskap og nesten 550 årsverk frivillig arbeid.** Disse er med: Stavanger Turistforening, Haugesund Turistforening, Norges Jeger og Fiskerforbund-Rogaland, Norges speiderforbund Vesterlen krets, Rogaland KFUK-KFUM speidere, Haugaland KFUK-KFUM speidere, Norsk Ornitologisk Forening avd. Rogaland, Naturvernforbundet i Rogaland, Norsk Botanisk Forening Rogalandsavd., Sykkistenes Landsforening Sør-Rogaland, Rogaland Orienteringskrets, Stavanger Kajakklubb, Haugesund Kajakklubb, Sørmarkas Venner, Gandsfjord Seilforening og friluftsrådene; Ryfylke, Dalane, Jæren, Vest. FNF Rogaland har i tillegg to lokale fora, FNF Stavanger og FNF Haugalandet.*

vannforskriften. Noen av de lokale planene som blir viktigst framover er områder for utbygging, transformering og nye planer som skal prioriteres iht. kommunal planstrategi. Vi mener at følgende må adresseres spesifikt i planprogrammet:

- Regional vannforvaltningsplan, endelig godkjent sommeren 2016 – inkl. tiltaks- og handlingsprogram og er svært viktig for kommunal klima- og miljøplanlegging
- Handlingsplan for Jæren Vannområde, inkl. prioriterte tiltak i Stavanger
- Regionalplan for massehåndtering på Nord-Jæren – ferdigstilles 2017
- KDP for blå-grønn struktur – arbeid med planen startes i 2017
- Stortingsmelding – 'Natur for livet', norsk handlingsplan for naturmangfold
- KDP for naturmangfold – et pilotprosjekt i stortingsmeldingen. Stavanger kommunes strategi for biomangfold trenger revidering og kan bli en del av en mulig KDP.
- Områdeplaner som involverer verdifull klimanatur som f.eks. UiS området og Madla-Revheim
- Sentrumsplanen med ambisjoner om å bygge tettere og høyere – der det vil være kritisk med grundige klimatiske undersøkelser for å avdekke konsekvenser for naturmangfold, miljø og klimaregnskap. Lys- og vindforhold er viktige for langt mer enn bare for folk, men også for et rikt naturmangfold på tvers av sentrum og dermed også som et klimatiltak.
- Bussveien og andre store veiprojekt – med arealinngrep, fjerning av vegetasjon og risiko for erosjon og avrenning i sensitive områder

Innspill til planen

Fokus på å binde karbon – nødvendig også i en bykommune.

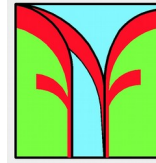
Vårt beste redskap for å binde og lagre karbon er naturen. Selv om evnen til dette kan virke ubetydelig i sammenlikning med tiltak for begrense klimagassutslipp bør dette adresseres i ny plan og sees i sammenheng med landbruk, naturmangfold og klimatilpassing. Vi må:

- bevare resterende myr, våtmark og skog og store og gamle trær
- øke bruken av hensynssoner i arealplanleggingen
- etablere et register av store trær, skog og annen verdifull natur – både i offentlige og private områder

Klimatilpassing - godt vann, robuste turveier og tilgang til sjøen.

Jordens og vannforekomstenes evne til å filtrere, rense, fordrøye og bremse store nedbørsmengder må fremheves og tiltak prioriteres. Disse vil også ha stor betydning for naturmangfold og levekår. Vi bør:

- åpne og restaurere bekker og vannveier der det er mulig
- prioritere biotopforbedrende tiltak som både bremser vannet gir leve- og gyteområder for bla ørret, og som i tillegg er veldig rimelig ifh. strukturelle tiltak
- stanse fjerning av kantvegetasjon og plante der det er mest kritisk for å unngå erosjon
- reintrodusere arter som bidrar til god økologisk og kjemisk tilstand i vannforekomster
- planlegge og innføre tiltak ifm. havstiging som inkluderer brygger og kaiområder spesielt egnet for kajaker, småbåter og badere
- sørge for at turstier og turveier er robuste og blir rustet for ekstremvær
- prøve levegger/leplanting/beskyttende trær og andre tiltak som kan beskytte og friste syklistene også på utsatte strekninger

Naturmangfold - nødvendig for ren luft, lyddemping og gode leveområder for folk og andre arter.

Kommunen foreslår restaurering i noen områdeplaner og er i gang med å restaurere våtmark v. Stokkavatnet i samarbeid med Naturvernforbundet og grunneier. Dette er tiltak som både vil binde mer karbon, gi renere vann og bedre leveområde for sårbare arter. Fortsett det gode arbeidet!

Vi foreslår:

- restaurering av flere naturområder
- erstatning av områder som går tapt ved byggeprosjekt
- en strategi for planting og erstatning av trær
- et argusblick på fremmede arter, flere tiltak mot og bedret kommunikasjon om de svartlistede
- bedre samarbeid med statlige etater om prosjekt som medfører arealinngrep – spesielt i natur, som berører trær og hager, ved og nær vannforekomster inkl. kyst, turområder, sykkelruter, og natur- og friluftslivsområder ellers

Dette representerer kun et knippe tema som er viktig å adressere i planen om betydningen av naturressursene for bedre klima, helse og opplevelse. Vi er selvsagt også svært bekymret for forurensing av kysten og er glad for at problemet med mikroplast endelig får oppmerksomhet. Vi tror det er på tide å adressere dette på alle områder inkl. friluftslivs- og andre anlegg for utendørs aktivitet. I utkast til planprogram nevnes også konsekvenser av og for reiseliv. Vi er glad temaet løftes inn i klima- og miljøplanen og håper å bli med i debatten om hvordan vi kan balansere økt turisme, beredskap spesielt ifm. ekstremvær, og andre forhold som berører naturverdier, friluftsliv og ikke minst, allemannsrett og plikt.

Vi ønsker å bidra med kunnskap og debatt der vi kan og ser fram til å bli inkludert videre i medvirkningsprosessene. FNF i Stavanger vil gjerne delta på evt. oppfølgere til 'Stavanger etter Paris' og ser gjerne at invitasjon kommer direkte til oss slik at bredden av natur- og friluftslivsorganisasjoner kan bli informert og inkludert.

Med vennlig hilsen

For FNF Stavanger faglig råd

Emily Halvorsen
Koordinator

Kopi:

FNF Stavanger faglig råd
Stavanger kommune v. Park- og veiavdeling